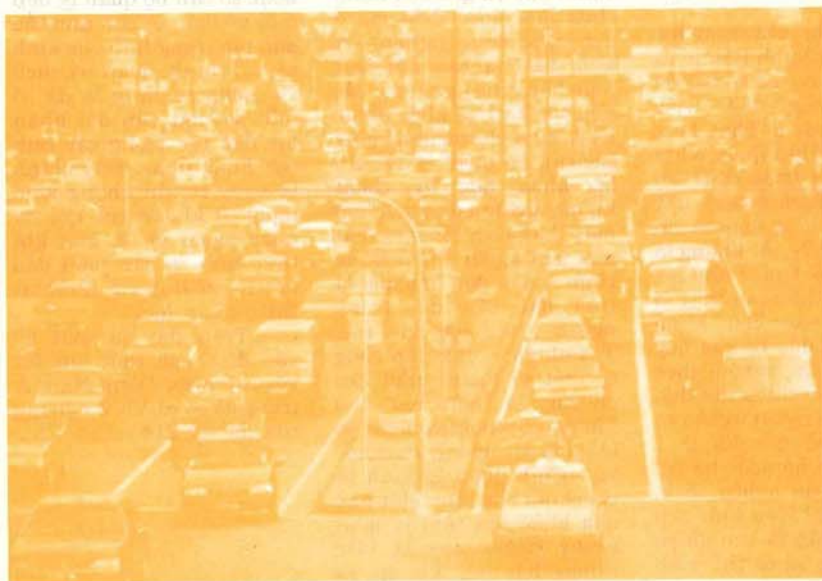

Việc cấm
mua bán
không cả
ngoại tệ và
chứng khoán
qua các hợp
đồng tương
lai là chúng
ta đủ sức
ngăn chặn
dầu cơ tiền
tệ ở trong
nước và hạn
chế ảnh
hưởng của
khủng hoảng
tiền tệ từ các
nước lan sang

LÀM GÌ ĐỂ KHỦNG HOẢNG TIỀN TỆ KHÔNG XẢY RA NỮA?

VŨ NGỌC NHUNG

Hơn hai năm trước vụ khủng hoảng tiền tệ ở Thái Lan đã xảy ra vụ khủng hoảng tiền tệ ở Mehico. Người ta không chú ý học những bài học của cuộc khủng hoảng này nên nạn đánh giá quá cao nội tệ vẫn lan tràn ở nhiều nước đang phát triển. Vì vậy khủng hoảng tiền tệ ở Thái Lan đã lan nhanh ra các nước. Nhìn mức thiệt hại cực lớn và số chi phí cứu trợ các nước bị khủng hoảng tiền tệ ước tính khoảng 103 tỷ USD, mọi người không khỏi băn khoăn giá mà IMF dự đoán sớm và ngăn ngừa được trước sẽ đỡ biết bao. Năm 1996, lúc gặp ngài Michael Bell, khi đó là đại diện thường trực của IMF tại VN, tôi cũng đã hỏi vì sao IMF không dự đoán trước được cuộc khủng hoảng tiền tệ đầu năm 1995 của Mehico? Mục đích là để rút kinh nghiệm dự đoán, vận dụng cho vấn đề tỷ giá ở nước ta. Có lẽ ý thức được vai trò hết sức quan trọng của IMF trong việc gìn giữ sự ổn định về tiền tệ cho cả thế giới nên đầu năm nay IMF đã cảnh báo cho chính phủ Thái Lan biết về những biến động về tỷ giá baht/USD sẽ có thể xảy ra do sự đánh giá quá cao (over - valuation) đồng baht. Đáng tiếc là thủ tướng Thái Lan đã không nghe vì bị ảnh hưởng của trường phái kinh tế "bất can thiệp".

Nước ta đã nhận thức được nguy cơ của việc đánh giá quá cao tiền tệ, đã chủ động khắc phục từ tháng 10.1996 nên đã thoát được hai lần tấn công của bọn đầu cơ tiền tệ vào tháng 5 và tháng 7, nhưng vừa qua vẫn phải đối mặt với cơn bão tiền tệ lướt qua. Điều đó là tất yếu của quy luật "vạn vật tương quan" và cũng nói lên rằng khủng hoảng tiền tệ vừa qua là một sự kiện quốc tế mà không một nước nào có thể nói là hoàn toàn không chịu ảnh hưởng gì của nó. Chứng cứ thứ hai của ảnh hưởng tất yếu này là toàn bộ các thị trường chứng khoán các châu lục đều có những ngày thứ hai, những ngày thứ năm đen tối với chỉ số Dow John của Mỹ sụt tới 554,26 điểm hay 15%, ở Hồng Kông giảm hơn 10%, Đức 13%, Anh 9%, Pháp 7%, Nhật 4,26%, Đài Loan 4%, Hàn Quốc 3,3%...Tất cả tình hình trên càng nói lên vai trò của IMF ở hai phía cứu trợ cấp tốc và dự đoán ngăn ngừa trong tương lai.

Khủng hoảng kinh tế thế giới đã không xảy ra từ năm 1993 nhờ học thuyết của Keynes đã phát hiện lại vai trò của tiền tệ. Mặt khác con người cũng đã biết đặt ra những luật lệ khá chặt chẽ để ngăn chặn dầu cơ ở thị trường chứng khoán để quản lý và phân tán rủi ro ở hệ thống ngân hàng, tổ chức bảo hiểm tiền gửi, chấm dứt được những vụ hoảng loạn ngân hàng, thường là mở đầu cho khủng

hoảng kinh tế, cũng từ năm đó. Chính vì vậy tôi thấy chúng ta cần bàn về việc làm gì để khủng hoảng tiền tệ không xảy ra trong tương lai?

Phân tích các cuộc khủng hoảng tiền tệ, chúng ta đều thấy có vai trò của bọn đầu cơ tiền tệ. Chúng đã có hẳn một "học thuyết bùng - nổ" (Boom/Bust) để tạo cơ sở lý luận cho nghề đầu cơ do Soros nhà tỷ phú đầu cơ Mỹ đã viết thành sách. Chúng rất thích dự đoán những "bong bóng tài chính" sắp bùng nổ và không từ bất cứ nước nào. Năm 1992 ông Soros đã bán một khối băng Anh trị giá 10 tỷ USD trong một ngày và ngày hôm sau nước Anh bị cuộc khủng hoảng ngoại hối tàn phá. Người ta vừa thần phục vừa bàng hoàng và đã nói với cú phiếu lưu có tính toán 10 tỷ USD này, ông ta đã bẻ gãy cột sống đồng băng Anh. Làm sao quỹ đầu tư của Soros có thể bán được một lượng băng Anh lớn đến 10 tỷ USD như vậy khi mà mãi tới năm 1997 nó mới đạt số vốn 7 tỷ USD? Thì ra ông Soros đã đầu cơ tiền tệ bằng một công cụ tài chính (financial instrument) có tính đòn bẩy rất cao: các hợp đồng tiền tệ tương lai (future exchange rate agreement). Điểm mấu chốt đầu cơ lớn của các hợp đồng tương lai là chỉ bằng 1% là tiền mua bán hợp đồng, người mua bán hợp đồng tương lai có thể tác động tới 100% số tiền ghi trên hợp đồng. Vì vậy nếu hợp đồng lãi 3% thì người mua bán hợp đồng này có thể lãi tới 300% vì số tiền bỏ ra mua bán chỉ bằng 1%. Cái mặt trái của những hợp đồng tương lai này là chỉ với một trăm triệu USD kẻ đầu cơ tài ba nhưng tàn bạo này đã chi phối một khối tiền băng Anh lên tới 10 tỷ USD và đã ném một quả bom tiền tệ tàn phá nước Anh. Những hợp đồng tiền tệ này có thể cho phép người ta bán khống một triệu USD ngay khi trong tay chỉ có 10.000 USD và lãi to khi giá USD đột biến đúng như dự đoán vì phần lớn các hợp đồng này đều không thực hiện số mua bán ghi trên hợp đồng mà chỉ thanh toán số lời lỗ do tỷ giá dao động. Những hợp đồng dạng này còn xuất hiện ở thị trường chứng khoán với cái tên là những công cụ tài chính (instruments financiers) cho phép người có máu mê cờ bạc đầu cơ bằng cách bán khống những cổ phiếu trái phiếu không có trong tay và kiếm lãi lớn hay lỗ đậm khi thị giá chứng khoán dao động. Buôn bán tư bản giả rồi còn được buôn bán cả cái tư bản giả không có trong tay nữa quả thật là thiên đường cho những người có máu đầu cơ và địa ngục cho những người, những nước là vật hy sinh cho thứ vũ khí tài chính tàn bạo này.

Tháng 9.97 Thủ tướng Malaysia viết bài trên báo *Wall Street* với tựa

đề "Chúng tôi không cần những người làm giá" (We don't need manipulators). Thủ tướng Mahathir cũng tố cáo ông Soros là người đầu cơ tiền tệ làm mất giá hàng loạt đồng tiền ở Đông Nam Á với những lời lẽ rất thẳng thắn và bất bình: "tôi nói rằng mua bán tiền tệ là không cần thiết, không sản xuất gì hết và còn vô đạo đức nữa". Ông Soros phản ứng lại và cho rằng chính ông Mahathir ra lệnh cấm bán khống (sellshort) các cổ phiếu trên thị trường nên mới gây ra sụt giá tới 40% ở thị trường này.

Quả thật kiểu bán khống ngoại tệ và chứng khoán rất nguy hiểm vì nó được pháp luật nhiều nước công nhận. Ông Robert Rubin, Bộ trưởng ngân khố Mỹ đã bênh vực cho ông Soros bằng cách nói: "sự đầu cơ là một phần trong toàn thể hoạt động của thị trường thứ cấp... người đầu cơ làm cho thị trường tiền tệ rộng hơn, linh hoạt hơn và giảm được chi phí thương mại". Mua bán khống mê hoặc những

thì bị phạt tù từ 6 tháng đến 5 năm". Chính vì vậy mà bọn đầu cơ cũng phải run tay và không lôi kéo được người gửi tiền rút ra để đầu cơ nghiệp dư USD. Còn luật pháp các nước có khủng hoảng tiền tệ công nhận các công cụ tài chính này cả mặt có ích, cả mặt trái đầu cơ (speculate) của chúng và chỉ cấm những người làm giá (manipulators). Điều này quả thật là khó hiểu vì đầu cơ là những mảnh khõe làm giá tình vì để kiếm lời. Bán một ngày khối băng Anh trị giá tới 10 tỷ USD dứt khoát sẽ gây ra nhu cầu giả tạo làm cung cầu, làm cho giá đồng băng Anh sụt giảm, như vậy làm cách nào để chứng minh là chỉ có đầu cơ không có làm giá. Trong dự thảo luật chứng khoán của chúng ta cũng đã ghi rõ cấm bán khống chứng khoán. Chỉ cần quy định rõ thêm trong các cơ chế mua bán cụ thể việc cấm mua bán khống cả ngoại tệ và chứng khoán qua các hợp đồng tương lai là chúng ta đủ sức ngăn

con người máu mê cờ bạc và thích những cuộc đầu cơ phiếu lưu có thể thắng đậm nhưng cũng dễ thua đau. (Soros trong những ngày thứ hai và thứ năm đen tối ở hầu khắp các thị trường chứng khoán vừa qua đã bị lỗ 2 tỷ USD). Nó như chất ma túy bám vào thị trường vốn, trong đó có thị trường tiền tệ và thị trường chứng khoán, nên khi Thủ tướng Mahathir ra lệnh cấm tức thời trong cơn khủng hoảng tiền tệ và tài chính, nó đã làm cho các thị trường lên cơn nghiện và tụt giá 40%. Vì vậy sau 2 ngày ông Mahathir đã phải bãi bỏ lệnh cấm này.

Cuộc khủng hoảng tiền tệ không lây lan sang nước ta trong hai lần đầu cơ tiền tệ tháng 5 và tháng 7.1997 chính một phần vì chúng ta đã cấm đầu cơ ngay trong điều 165 Bộ luật hình sự với quy định: "Người nào lợi dụng tình hình khan hiếm hoặc tạo ra sự khan hiếm giả tạo mua vét hàng hóa nhằm bán lại thu lợi bất chính

chặn đầu cơ tiền tệ ở trong nước và hạn chế ảnh hưởng của khủng hoảng tiền tệ từ các nước lan sang. Tốt nhất là nhà nước ta nên chính thức kiến nghị với IMF phân tích tình hình đầu cơ ở thị trường vốn (bao gồm cả thị trường tiền tệ) để đặt vấn đề ban hành luật quốc tế cấm đầu cơ kiểu mua bán khống. Không thể đem chuyện đạo đức kinh doanh ra bàn với bọn đầu cơ vì ông Soros đã trả lời trên báo chí: "khi người ta đầu cơ trên thị trường tài chính, thì người ta được miễn cho mọi ưu tư về đạo đức", phải đem luật pháp cấm đầu cơ ra để nói chuyện. Chính phủ ta cũng nên đem vấn đề này bàn ở khối ASEAN vì các nước khối ASEAN qua kinh nghiệm xương máu khủng hoảng tiền tệ đều không muốn phó thác an toàn kinh tế vào tay bọn đầu cơ quốc tế tàn bạo như Soros. Có cấm đầu cơ như vậy mới ngăn chặn được khủng hoảng tiền tệ trong tương lai■